

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/38/2018
Identifikačné číslo spisu: 4315010228
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4315010228.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2019, v trestnej veci proti obvinenému F. R., pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 4T/41/2015, o dovolaní obvineného F. R. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 25. januára 2018, sp. zn. 4To/94/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. R. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Levice zo 6. septembra 2017, sp. zn. 4T/41/2015, bol obvinený uznaný za vinného z prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona, na skutkovom základe, že

v období od 25. marca 2014 do 28. marca 2014 na presne nezistenom mieste počas výkonu práce pre poškodenú spoločnosť W. D., s. r. o., D. XX, D. na základe Zmluvy o poskytovaní prác a služieb, predmetom ktorej bolo vedenie nákladného motorového vozidla a vykonávanie bežnej údržby a drobných opráv prideleného nákladného vozidla, mu boli poškodeným zverená suma 300 eur, platobná karta Maestro, patriaca spoločnosti W. D. s.r.o. na platenie nákladov spojených s prevádzkou zvereného motorového vozidla zn. DAF XF 105, EČ: D., s ktorou neoprávnene vybral z účtu poškodenej spoločnosti vedenom vo VÚB Banke č. E dňa 28. marca 2014 celkovú sumu 1500 eur, pričom uvedené finančné prostriedky v rozpore s podmienkami zmluvy o poskytnutí prác a služieb z 25. marca 2014 bez vedomia a súhlasu poškodeného použil pre vlastnú potrebu a tieto riadne nevyúčtoval a nevrátil poškodenému, čím poškodenej obchodnej spoločnosti W. D., s.r.o. (ďalej len „W. D.“), so sídlom D. XX, D., IČO: XX XXX XXX, spôsobil škodu v celkovej výške 1800 eur.

Uložený mu bol podľa § 213 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere osem mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. V zmysle § 287 ods. 1, § 288 ods. 2 Trestného poriadku súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému W. D. škodu vo výške 1800 eur a so zvyškom nároku na náhradu škody poškodeného odkázal na civilný

proces.

Krajský súd v Nitre uznesením z 25. januára 2018 sp. zn. 4To/94/2017, odvolanie obvineného proti rozsudku Okresného súdu Levice zo 6. septembra 2017 sp. zn. 4T/41/2015, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní poukázal na argumentáciu uplatnenú už v podanom odvolaní, namietal platnosť Zmluvy o poskytovaní prác a služieb (ďalej len „Zmluva“) uzatvorenej s poškodeným a rozsah a charakter prác, ktoré mal na podklade Zmluvy vykonávať. Charakter prác vykazuje znaky závislej práce, vyžadujúcej uzatvorenie riadnej pracovnej zmluvy, poškodený svojím konaním obchádzal Zákonník práce a založil zodpovednosť za správny delikt a možnosť uloženia pokuty inšpektorátom práce podľa § 68a ods. 1 písm. a) zák. č. 5/2004 Z. z. v spojení s § 2 ods. 2 písm. a) zák. č. 82/2005 Z. z.. Poškodený sa zbavil zodpovednosti zamestnávateľa a na obvineného preniesol zodpovednosť za prevádzku motorového vozidla, ktoré bolo od počiatku v zlom technickom stave. V súvislosti s platnosťou Zmluvy namietal, že túto za poškodeného na základe splnomocnenia uzatváral N. R., zrejme mladší, v konaní vystupujúci ako svedok, pracujúci u poškodeného ako vedúci dopravy, ktorý nemal postavenie štatutárneho zástupcu. Zmluva tak bola uzatvorená neoprávnenou osobou, pričom jej obsah, ktorým bola dohodnutá provízia či zodpovednosť dovoziteľa za schodok na zverených hodnotách, svedčia o jej absolútnej neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom súdy sa s tak významnou otázkou, akou je platnosť Zmluvy vôbec nevysporiadali, pričom práve z tejto vyplýval účel zverenia finančných prostriedkov. Z takto chybného úkonu nemožno vyvodzovať povinnosť obvineného nakladať s platobnou kartou poškodeného spôsobom, ktorý neplatná zmluva ukladá alebo predpokladá. Vzhľadom na neplatnosť Zmluvy sa obvinený svojho nároku účelovo domáha v trestnom konaní, pričom Zmluvu vo vzťahu k obvinenému doposiaľ žiadnym spôsobom neukončil. Obvinený ďalej namietal, že zo Zmluvy, ako ani z iných skutočností nevyplývalo, koľko finančných prostriedkov sa nachádzalo na bankovom účte poškodeného. Jedná sa teda len o občianskoprávny nárok poškodeného a obvineného na vrátenie si vzájomne poskytnutého plnenia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Krajský súd nesprávne aplikoval normy Občianskeho a Obchodného zákonníka, ako aj Zákonníka práce, keď z týchto plynúcu neplatnosť vyhodnotil ako irelevantnú okolnosť. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a súdu prikázať vec znova prejednať a rozhodnúť.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Levice (ďalej len „okresný prokurátor“) navrhol dovolanie obvineného pre neprítomnosť dovolacích dôvodov na neverejnom zasadnutí odmietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste [§ 368 ods. 1, 2 písm. h), § 369 ods. 2 písm. b), § 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku]. Spĺňa podmienky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku a § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a), b), d), e) ani f) Trestného poriadku.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Dovolanie je preto určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych nedostatkov, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je potom potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených nedostatkov v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá)] Trestného poriadku. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietat niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací súd na podklade tohto dôvodu uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať je založenie rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, dôvodom dovolania preto nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Sprenevera

Podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 130 ods. 3 Trestného zákona zverenou vecou sa na účely tohto zákona rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť uplatnený alternatívne, buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. V druhom prípade ide o iné hmotnoprávne posúdenie než posúdenie skutku - teda netýkajúce sa právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti, napr. či trestný čin nie je premlčaný (§ 87 Trestného zákona), či boli dodržané ustanovenia o nutnej obrane (§ 25 Trestného zákona.). V tejto súvislosti sa môže jednať aj o hmotnoprávnu okolnosť iného než Trestného zákona, napr. práva obchodného, občianskeho, rodinného (z týchto napr. ustanovenia o dlžníkoch, veriteľoch, výživnom a pod.). S týmto potom súvisí aj chybné posúdenie predbežnej otázky, majúcej vplyv na právne posúdenie skutku alebo iné hmotnoprávne posúdenie.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na rozhodnutie č. 14, zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR (ďalej len „ZSNS a SSR“) č. 2/2015, podľa ktorého: III. Ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní v prvom rade namietal neplatnosť Zmluvy o poskytovaní prác a služieb, uzatvorenej s poškodeným, spoločnosťou W. D.. Podľa názoru obvineného, predmetom tejto zmluvy bola závislá činnosť a uzatvorením Zmluvy poškodený obchádzal ustanovenia Zákonníka práce a dal dôvod na vyvodenie administratívnoprávnej zodpovednosti podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že porušenia zákona podľa názoru obvineného, zakladajúce administratívnoprávnu zodpovednosť poškodeného či neplatnosť Zmluvy, sú skutkovými zisteniami. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na § 7 ods. 1 Trestného poriadku, v zmysle ktorého orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú, pričom, ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie štátneho orgánu, sú orgány činné v trestnom konaní a súd takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného. Predbežnou otázkou je tiež posúdenie platnosti Zmluvy o výkone prác a služieb, ktorou sa mohli zaoberať súdy pri vykonávaní dokazovania v prvostupňovom či odvolacom konaní, týmito sa však nemôže zaoberať dovolací súd na podklade dovolania podaného obvineným podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku. Obvinený v konaní dokazovanie dôkazmi, týkajúcimi sa eventuálnej administratívnoprávnej zodpovednosti poškodeného nenavrhol. Najvyšší súd má zo skutkovej vety tak, ako bol ustálená v napadnutých rozhodnutiach okresného a krajského súdu nepochybné naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu sprenevery v zmysle § 213 ods. 1 Trestného zákona, pretože zverenú sumu 300 eur, ako aj platobnú kartu Maestro, patriacu poškodenej spoločnosti W. D. s.r.o., s ktorou neoprávnene vybral z účtu poškodenej spoločnosti, vedenom vo VÚB Banke č. E dňa 28. marca 2014 celkovú sumu 1500 eur, ktoré boli určené na platenie nákladov spojených s prevádzkou zvereného motorového vozidla zn. DAF XF 105, EČ: D pričom tieto finančné prostriedky v rozpore s podmienkami Zmluvy použil pre vlastnú potrebu, riadne nevyúčtoval a nevrátil, čím poškodenému spôsobil škodu vo výške 1800 eur, a teda si v zmysle § 130 ods. 4 Trestného zákona prisvojil zverenú vec a s touto naložil v rozpore s účelom zverenia, pretože si finančné prostriedky zverené v hotovosti, ako aj vybrané z účtu spoločnosti ponechal. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na vyššie citované stanovisko, podľa ktorého ani tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože pochybenia skutkovej povahy sú uplatniteľné v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti (R 14/2015).

V spojitosti s dovolacou námietkou, podľa ktorej sa v predmetnej veci jedná len o občianskoprávny nárok medzi obvineným a poškodeným dovolací súd poukazuje na to, že podľa zásady pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity) má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeniach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné. V oblasti aplikácie a interpretácie trestného práva potom, z takto chápaného prostriedku ultima ratio, musia byť akcentované právne princípy a zásady, ktoré primárne súvisia s posudzovaním trestného činu, napríklad zásada nullem crimen, nulla poena sine lege, či zásada in dubio pro reo (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 316/2011).

Podľa rozhodnutia č. 96, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 6/2014: „ak páchatel' svojim konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku. Pravidlo „ultima ratio“ možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch“.

Najvyšší súd tak dospel k záveru aj o nedôvodnosti námietky týkajúcej sa chápania trestnej represie ako prostriedku „ultima ratio“, v zmysle ktorej ochrana záväzkových vzťahov má byť uplatnená predovšetkým prostriedkami občianskeho a obchodného práva. I keď vzájomný vzťah medzi dovolateľom a poškodeným bol upravený ustanoveniami súkromného práva, konaním F. R. nepochybne došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu sprenevery v zmysle § 213 ods. 1 Trestného zákona. Povinnosťou OČTK a súdu preto bolo vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť a postupovať podľa Trestného poriadku. Materiálny korektív daný závažnosťou činu (§ 10 ods. 2 Trestného zákona) bol v prípade dotknutého činu nepochybne naplnený v intenzite trestného činu, ktorého následkom bola škoda vo výške 1800 eur.

Dovolanie možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Trestného poriadku, pričom dôvod sa musí v dovolaní uviesť (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Podľa § 382 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd v posudzovanom prípade na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, lebo námietkami nenaplnilo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.